Työ- ja elinkeinoministeriö NEUVOSTORAPORTTI TEM2017-00306

ALUE Hujala Eliisa(TEM) 12.06.2017
JjulkinEN

Asia
Epävirallinen koheesioministerikokous 8. - 9.6.2017, Malta

Kokous
Epävirallinen koheesioministerikokous 08.06.2017 - 09.06.2017

Maltan puheenjohtajuuskauden viimeisessä epävirallisessa ministerikokouksessa kuultiin näkemykset EU:n koheesiopolitiikan tulevaisuudesta 2021 - Brexitin jälkeisessä tiukan budjettikurin ja kilpailevien rahoitusprioriteettien Euroopassa. Koheesiopolitiikan jatkaminen koko EU:ssa sai laajan tuen, koska koheesiopolitiikka nähdään EU:n tulevaisuudelle ja globaalille kilpailukyvylle tärkeänä. Alueiden väliset kehittyneisyyserot ovat osin kasvussa ja pysyvät, esimerkiksi saavutettavuuteen liittyvät haasteet, eivät ole päättyneet. Rahoitus on kuitenkin vähenemässä, joten on entistä tärkeämpää kohdistaa toimet oikein ja yksinkertaistaa toimeenpano.

Useat maat korostivat tarvetta alueellisiin tarpeisiin ja kehittyneisyyshaasteisiin räätälöityyn paikkaperusteiseen politiikkaan. Todettiin myös koheesiopolitiikan vahva yhteys rakennemuutoksiin ja Euroopan talouden ohjausjaksoon ja sen yhteydessä annettaviin maakohtaisiin suosituksiin. Suomi toi esiin mm. UK:n eron täysimääräisen huomioimisen EU:n monivuotisen rahoituskehyksen tasossa, tarpeen maahanmuuttokustannusten tasapuoliseen jakamiseen, syrjäisen sijainnin ja harvan asutuksen huomioon ottamisen sekä toimeenpanon yksinkertaistamisen ottamalla käyttöön erilaiset säännöt erilaisille maille.

Valkoisen kirjan tulevaisuusskenaarioihin perustuva keskusteluasiakirja EU:n rahoituksesta kesäkuun lopulla ei tule sisältämään komission lopullisia johtopäätöksiä. Komission puheenjohtaja Junckerin Unionin tila –puheessa syyskuussa tullaan ottamaan enemmän kantaa EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen 2021 – .

Aluekomissaari Corina Crețu esitteli toimintasuunnitelman koheesiopolitiikan viestinnän parantamiseksi. EU:n veronmaksajille on kerrottava, mihin rahat käytetään ja mitä tuloksia on saatu aikaan. Seuranta 15.11. yleisten asioiden neuvostossa.

Kahdenvälisissä keskusteluissa Saksan edustaja, Elinkeino- ja energiaministeriön (BMWi) EU-politiikan pääjohtaja Claudia Dörr-Voß viittasi Suomen ja Saksan vaihtaneen paikkoja EU:n puheenjohtajamaana aiemmin ja totesi, että tähän voi olla jälleen tarvetta.

Ministerit kahdeksasta maasta osallistuivat kokoukseen (Belgia, Slovakia, Tsekin tasavalta, Romania, Bulgaria, Kreikka, Kroatia ja Islanti). Valtiosihteerit edustivat Portugalia, Puolaa, Suomea, Latviaa, Unkaria ja Norjaa ja muut maat osallistuivat virkamiesdelegaatioilla.

Aluekomissaari Corina Crețu korosti koheesiopolitiikan merkitystä unionia yhdistävänä ja Euroopan tulevaisuuden kilpailukyvylle perustan luovana politiikkana. **Varapuheenjohtaja Kataisen** kanssa on yksimielisyys siitä, että koheesiopolitiikka on tärkeää rakennemuutosten tukemiseksi ja globalisaation vaikutuksiin vastaamiseksi. Kansalaisten luottamuksen säilyttämiseksi on tärkeää saada ohjelmat vauhtiin kaikissa maissa. Valkoisen kirjan tulevaisuusskenaarioihin perustuva keskusteluasiakirja tulevan kauden rahoituksesta kesäkuun lopulla ei tule sisältämään komission lopullisia johtopäätöksiä. **Komission puheenjohtaja Junckerin** Unionin tila –puheessa syyskuussa tullaan ottamaan enemmän kantaa EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen 2021 -.

EP:n aluekehitysvaliokunnan pj Iskra Mihaylova korosti alueellisten kehittyneisyyserojen osittaista lisääntymistä ja koheesiopolitiikan merkitystä Euroopan kansainväliselle kilpailukyvylle. Tehokkuuden vahvistaminen edellyttää ehdollisuuksia ja tiukkaa budjettikuria. Ei riitä että rahat käytetään hyviin projekteihin, vaan ne pitää käyttää EU-tasolla tarkoituksenmukaisiin ja parhaan lisäarvon tuottaviin kohteisiin. Rakennemuutokset ja rakennerahastot kuuluvat yhteen. Koheesiopolitiikkaan on lisättävä joustavuutta, jotta se voi vastata uusiin haasteisiin ja jotta ohjelmia voidaan muuttaa kesken monivuotisen toteutusjakson. Voi olla myös tarpeen luoda reservejä uusille haasteille.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean puheenjohtaja Joost van Iersel korosti priorisointia. EU:n avustukset on suunnattava elinkeinoelämän tarpeisiin ja markkinataloutta tukeviin yksityisiin investointeihin. Politiikan yksinkertaistaminen ja sääntelyn eriyttäminen on itsestään selvää. Politiikka on suunnattava kaikille alueille, koska alueiden väliset erot ovat suuria.

Alueiden komitean varapuheenjohtaja Karl-Heinz Lambertz korosti tarvetta säilyttää koheesiopolitiikan suhteellinen osuus EU:n rahoituskehyksessä nykytasolla ja välttää vaarantamasta tavoitteiden saavuttamista lisäämällä varojen käyttöä rajoittavia ulkopuolisia ehdollisuuksia tai sanktioita, jotka ovat ohjelmia toimeenpanevien aluetoimijoiden vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella.

Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa koheesiopolitiikan jatkaminen kaikilla alueilla sai laajan tuen ja useat maat viittasivat **budjettikomissaari Oettingerin** näkemyksiin siitä, että koheesiopolitiikkaa tarvitaan nyt enemmän kuin koskaan aiemmin unionin historiassa.

Saksa tukee koheesiopolitiikkaa kaikille maille huolimatta uusien käyttökohteiden tarvitsemasta rahoituksesta, koska se näkee koheesiopolitiikan EU:n tulevaisuudelle tärkeänä yhdistävänä elementtinä. Ranska ja useat muut nettomaksajat sekä Portugali pitivät keskeisimpänä keskittymistä koheesiopolitiikan tärkeimpiin tavoitteisiin. Prioriteetteja pitää vähentää, jotta politiikalla on edellytykset toimia tulossa olevien rahoituskehysleikkausten jälkeen. Uusiin haasteisiin (turvallisuus, puolustus, muuttoliike) vastaamiseen on kuitenkin löydyttävä rahoitusta.

Vain muutama maa otti nimenomaisesti kantaa muuttoliikkeen rahoitukseen osana koheesiopolitiikkaa. Voimakkaimpana puolestapuhujana oli Suomi. Myös Bulgaria katsoi, että koheesiopolitiikalla voidaan hyvin hoitaa maahanmuuttoon liittyviä haasteita. Romania ja Unkari eivät hyväksy muuttoliikekustannusten hoitamista koheesiopolitiikan määrärahoista. Myös Kroatia vastusti koheesiopolitiikan määrärahojen käyttöä kriisirahastona. Useat maat korostivat tarvetta pitkäjänteiseen ja strategiseen aluepolitiikkaan EU:ssa.

Alankomaat katsoi, että kaikki EU:n rahoitus tulee kohdentaa isoihin kysymyksiin kuten energiaan ja ilmastoon. Koheesiopolitiikan leikkaukset tulee kohdistaa kehittyneisiin maihin, joiden tulee kohdentaa vähentynyt rahoitus eurooppalaisesta näkökulmasta merkityksellisiin projekteihin, ei puhtaasti alueellisiin tai paikallisiin tarpeisiin.

Tarvetta alueellisiin tarpeisiin ja kehittyneisyyshaasteisiin räätälöityyn paikkaperusteiseen koheesiopolitiikkaan korostivat mm. Saksa, Espanja, Tanska, Malta, Kreikka ja Slovakia. Suomi ja Ruotsi korostivat EU:n tuen merkitystä pohjoisilla harvaan asutuilla alueilla. Ranska puolusti syrjäisiä merentakaisia alueitaan. Harvaa asutusta ja eristyneisyyttä korosti myös saaristoinen Kreikka. Usean maan yhteisten ohjelmien lisäarvoa puolustivat Ranska, Ruotsi, Itävalta, Suomi ja Norja. Suomi viittasi EU:n ulkorajaan Venäjän kanssa sekä Itämeren alueen yhteistyöhön ja arktisuuden merkitykseen.

Sääntelyn yksinkertaistamista pidettiin välttämättömänä. Enemmistö jäsenvaltioista katsoi, että ohjelmiin sovellettavaa sääntely voidaan myös osin eriyttää maiden välillä, kunhan järjestelmä perustuu oikeudenmukaiseen ja objektiiviseen kriteeristöön. Suomi ehdotti kriteereiksi maan saaman rahoituksen määrää, hallinnollista kapasiteettia, havaittuja virheitä sekä kansallista osarahoitusta. Norja, Italia ja Liettua vaativat EU:n valtiontukisääntelyn yksinkertaistamista. Tarvitaan yhdenmukaiset säännöt kaikkeen samantyyppiseen toimintaan käytettävälle EU-rahoitukselle, vertailukohtana komission suoraan hallinnoimiin TKI-ohjelmiin sovellettavat säännöt.

Kokouksen puheenjohtaja Maltan parlamenttisihteeri Aaron Farrugia veti keskustelun yhteen toteamalla laajan kannatuksen politiikan jatkamiselle kaikilla EU:n alueilla ja vahvan yhteyden rakennemuutoksiin. Politiikan yksinkertaistaminen on tärkeää. Osa haluaa erilaistettua EU-sääntelyä politiikan toteutukselle eri maissa, osa muita tuloksellisuuden vahvistamiseen tähtääviä muutoksia. Rahoitusinstrumenteilla on oma roolinsa, mutta toteutuksessa on huomioitava paikalliset ja alueelliset tarpeet.

Muissa asioissa komissaari Crețu esitteli lyhyesti **komissaari Thyssen**in kanssa laaditun yhteisen suunnitelman toimista koheesiopolitiikan viestinnän parantamiseksi. EU:n veronmaksajille on kerrottava mihin rahat käytetään ja mitä tuloksia on saatu aikaan. Toimenpidesuositukset ovat vapaaehtoisia, mutta komissio toivoo että jäsenvaltiot sekä alue- ja paikallisviranomaiset panostaisivat yli lainsäädännön vähimmäisvaatimusten. Seuranta tapahtuu 15.11. yleisten asioiden neuvostossa.

Kahdenvälisissä keskusteluissa Saksan edustaja, Elinkeino- ja energiaministeriön (BMWi) EU-politiikan pääjohtaja Claudia Dörr-Voß viittasi Suomen ja Saksan vaihtaneen paikkoja EU:n puheenjohtajamaana aiemmin ja totesi, että tähän voi olla jälleen tarvetta. [Raportoijan huomautus: Suomen puheenjohtajuuskausi ajoittuu EU:n tulevaisuuden päätöksenteon kannalta kriittiseen jaksoon vuoden 2019 syksyyn. Vuoden 2020 alusta vuorossa on Kroatia ja sen jälkeen Saksa vuoden 2020 jälkipuoliskolla.]

Suomen edustajat

Valtiosihteeri Jari Partanen (TEM); Hujala (TEM)

Asiakirjat

Liitteet Suomen kokouspuheenvuoro

Viite

Asiasanat	alue- ja rakennepolitiikka, EU:n tulevaisuus, Euroopan aluekehitysrahasto, jaosto alue- ja rakennepolitiikka (EU 4), koheesiopolitiikka, Euroopan sosiaalirahasto
Hoitaa	**TEM, VNK**
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MAVI, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TULLI, UM, VM, YM